

Barna ser minst til fedre med lav inntekt

Samvær med barn man ikke bor sammen med til daglig, innebærer ofte en del utgifter. I de nye reglene for beregning av barnebidrag som ble innført i 2003, gis samværsforeldre et fradrag for samvær med barna for å dekke utgifter under samværet. Samværsfedre med lav inntekt har fremdeles mindre kontakt med barna sine enn dem med høyere inntekt. De har færre samværsdager både på månedlig basis og i ferier, og de oppgir oftere at de ikke så barna overhodet forrige måned og i ferier siste år.

Ragni Hege Kitterød

Barn skal se mer til far

Det er en viktig målsetting i norsk familiepolitikk at fedre skal ha mye kontakt med barna sine, enten de bor sammen med dem til daglig eller ikke. Det diskuteres ofte hvilke forhold som hemmer, og hvilke som fremmer, en aktiv farsrolle etter et samlivsbrudd. Ettersom samvær med barna gjerne innebærer en del utgifter, har man vært opptatt av hvilken betydning fars inntekt har for samvær med barna. Kostnader i forbindelse med transport og aktiviteter under samværet kan hindre fedre i å se barna så mye som de skulle ønske. Videre kan det være slik at enkelte ikke har råd til ekstra soverom eller annet utstyr som gjør det lettere å ha besøk av barna. Feriereiser kan også være kostbart, og høy inntekt gir bedre mulighet for å invitere barna på spennende turer og trolig også bedre tilgang til fritidsboliger. Dårlig økonomi kan føre til at enkelte fedre unngår kontakt med barna fordi de synes det er vanskelig å ha så lite å tilby materielt sett.

Interesseorganisasjoner for samværsforeldre har kjempet for tiltak som kan gjøre det lettere å ha kontakt med barna. Siden 2002 har foreldre som ikke bor sammen, blitt anbefalt å dele på reiseutgiftene i forbindelse med barnas besøk hos samværsforelderen. Også de nye reglene for beregning av barnebidrag som ble innført høsten 2003, kan innebære at flere får råd til samvær. Ifølge dette regelverket reduseres bidraget for foreldre som er mye sammen med barna. Fradraget er ment å dekke utgifter under samværet og skal oppmuntre til en mer aktiv foreldrerolle for samværsforeldre (Barne- og familiedepartementet 2001). Denne artikkelen diskuterer hvilken betydning inntekten har for samværsfedres kontakt med barna i det daglige og i ferier.¹ Analysene er basert på en utvalgsundersøkelse fra 2004.²

Tidligere forskning med sprikende konklusjoner

Sammenhengen mellom foreldrenes sosioøkonomiske ressurser på den ene siden og kontakten mellom samværsforeldre og barn på den annen er analysert i flere studier både i Norge og andre land. Flere forskere finner en positiv sammenheng, slik at samværsforeldre med høy inntekt og utdanning er mer involvert i barna enn dem med mindre inntekt og utdanning. Eksempelvis fant Stephens (1996) i en studie fra USA at fedre med høy inntekt oftere enn dem med lavere inntekt hadde kontakt med barna minst én gang per uke. Manning med flere (2003) fant at inntekten til fars nye partner, men ikke fars egen inntekt, hadde betydning for hvor ofte samværsfedre i USA så barna sine. For Norges del rapporterte Jensen og Clausen (1997) en klar positiv sammenheng mellom samværsforeldrenes sosioøkonomiske ressurser og mengden kontakt med barna, basert på en undersøkelse fra 1996.

Ragni Hege Kitterød er forsker i Statistisk sentralbyrå, Seksjon for demografi og levekårsforskning (ragni.hege.kitterod@ssb.no).

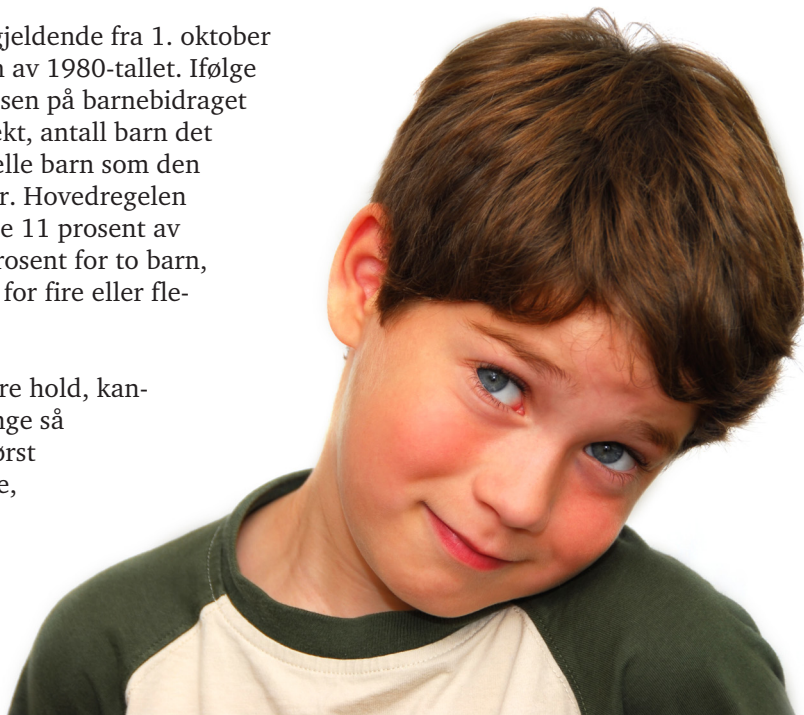
De fant at høyt utdannede foreldre hadde mer månedlig samvær enn dem med mindre utdanning, at yrkesaktive foreldre hadde mer samvær enn dem uten jobb, og at de med høy inntekt hadde mer samvær enn dem med lav inntekt. Skevik og Hyggen (2002) fant derimot ingen sammenheng mellom samværsfedres inntekt og antall månedlige samværsdager i en undersøkelse fra 2001/2002. I en senere analyse av dette datamaterialet avdekket imidlertid Skevik (2006) en viss sammenheng mellom fattigdom og kontakt mellom samværsforeldre og barn. I stedet for å se på antall samværsdager siste måned så hun her på det å ha veldig lite kontakt med barna (ingen kontakt siste tre måneder) og det å ha hyppig kontakt (minst én gang per uke). I stedet for å se på betydningen av fars inntekt så hun på betydningen av det å motta sosialhjelp, noe hun betraktet som et mål på fattigdom. Hun fant at mottak av sosialhjelp økte sannsynligheten for å ha lite kontakt med barna, men det hadde ikke noen betydning for hvorvidt man hadde hyppig kontakt. Skevik konkluderte med at fattigdom ser ut til å være et hinder for en aktiv farsrolle når man ikke bor sammen med barna sine.

Konklusjonene med hensyn til sammenhengen mellom inntekt og samvær spriker altså en del, og det er ikke lett å sammenligne de ulike studiene. Både fars inntekt og kontakten med barna defineres forskjellig, og det framgår heller ikke alltid klart hvilket inntektsbegrep som benyttes.³ Hvilke faktorer man justerer for i analysene varierer også. Noen rapporterer enkle sammenhenger mellom inntekt og samvær, uten å ta hensyn til at fedre med ulik inntekt også skiller seg fra hverandre på andre områder som kan ha betydning for samværet. De fleste kontrollerer for en del faktorer i analysene, men det varierer altså en del hvilke forhold som trekkes inn. Dessuten er noen analyser basert på samværsfedrenes egne opplysninger om hvor mye kontakt de har med barna, mens andre baserer seg på informasjon fra mødrene.

Nye bidragsregler i 2003

De nye bidragsreglene som ble gjort gjeldende fra 1. oktober 2003, erstattet et regelverk fra slutten av 1980-tallet. Ifølge det tidligere regelverket skulle størrelsen på barnebidraget avhenge av den bidragspliktiges inntekt, antall barn det skulle betales bidrag for samt eventuelle barn som den bidragspliktige fikk med en ny partner. Hovedregelen var at den bidragspliktige skulle betale 11 prosent av bruttoinntekten sin for ett barn, 18 prosent for to barn, 21 prosent for tre barn og 28 prosent for fire eller flere barn.

Dette regelverket møtte kritikk fra flere hold, kanskje særlig fra de bidragspliktige. Mange så det som urimelig at bidragsforeldre først og fremst ble betraktet som forsørgere, og ikke som omsorgspersoner på linje med den forelderen som barnet bodde fast hos. Mange hadde store utgifter i forbindelse med samvær med barnet, men regelverket tok ikke hensyn til dette. Videre ble det oppfattet som

Colourbox.com

urettferdig at størrelsen på inntekten til den forelderen barnet bodde fast hos, ikke hadde noen betydning for fastsettelsen av bidraget.

Prinsippene i regelverket fra 2003 skiller seg klart fra prinsippene i det gamle regelverket. Det understrekes sterkere enn før at foreldrene har et likeverdig ansvar for omsorg for, og forsørgelse av, barna. De nye bidragsreglene er ment å oppmuntre til mye samvær mellom samværsforeldre og barn, også for dem som aldri har bodd sammen. Fastsettelsen av bidraget tar utgangspunkt i hva det faktisk koster å forsørge et barn, en såkalt underholdskostnad. Denne fordeles forholdsmessig mellom foreldrene etter størrelsen på deres inntekter. Mens man tidligere bare tok hensyn til den bidragspliktiges inntekt, ser man nå altså også på inntekten til bidragsmotakeren. Videre skal man ta hensyn til hvor mye samvær den bidragspliktige har med barnet. Der den bidragspliktige har samvær, gis det fradrag som er ment å dekke løpende utgifter under samværet. Videre skal bidraget prøves mot den bidragspliktiges betalingssevne for å sikre at han/hun har tilstrekkelig til egne boutgifter og eget livsopphold samt til underhold av eventuelle egne barn med en ny partner.

Det var også et mål å få flere til å inngå private avtaler om bidraget. Etter hvert er det en ganske betydelig andel av foreldrene som organiserer bidraget privat.⁴

Datagrunnlag

Analysene i denne artikkelen er basert på *Undersøkelsen om samvær og bidrag 2004* (se appendiks 1). Undersøkelsen inngikk som en del av grunnlaget for å evaluere de nye reglene for beregning av barnebidrag fra 2003, men gir også mulighet for mer generelle analyser av kontaktmønstre mellom samværsforeldre og barn. Til undersøkelsen ble det trukket ett utvalg av bidragspliktige (fedre og mødre) og ett av bidragsberettigete (fedre og mødre) med barn under 18 år. Hver person i det første utvalget hadde barn med en person i det andre utvalget. Utvalgstrekkningen er nærmere forklart i appendiks 1. Man hadde et bruttoutvalg av 1 900 par av bidragspliktige og bidragsberettigete foreldre, her kalt samværsforeldre og enslige foreldre. Både samværsforeldre og enslige foreldre kan være gift eller samboer med en ny partner. Data ble samlet inn gjennom telefonintervjuer med noe oppfølging postalt. I en del tilfelle deltok bare én av partene i undersøkelsen, og svarandelen var lavere blant samværsforeldre enn blant enslige foreldre. Svarandelen blant samværsforeldre var 71 prosent. Nettoutvalget av samværsfedre besto av 1 123 personer.

I undersøkelsen svarte samværsforeldrene på spørsmål om sin egen kontakt med barn som de ikke bor fast sammen med, mens de enslige foreldrene ble spurt hvor mye samværsforeldrene var sammen med barna. En del foreldrepar har flere barn sammen. Spørsmålene om samvær gjaldt for det yngste barnet i bidragsrelasjonen. Samværsforeldrene beskriver gjerne seg selv som mer aktive og involverte enn hva de enslige foreldrene beskriver dem som, noe man også finner i andre undersøkelser på området (f.eks. Jensen og Clausen 1997, Kitterød 2004). I denne artikkelen benytter vi samværsforeldrenes svar.⁵

Analysene gjelder for fedre som har minst ett år siden samlivsbrudd, eller der det aktuelle samværsbarnet er minst ett år. Denne avgrensningen er gjort fordi spørsmålene om feriemønstre dekker ferier et helt år tilbake i tid.⁶

Mål for samvær og inntekt

Denne artikkelen diskuterer hvilken betydning fars inntekt har for mengden samvær i det daglige og i ferier. Vi bruker fire mål for samvær:

Antall samværsdager siste måned: Samværsfedrene ble spurt om de var sammen med barnet forrige måned (her konkretisert som oktober 2004), og hvor mange dager de hadde samvær. Det ble presisert at halve dager skulle regnes med, slik at for eksempel ettermiddager og kvelder etter barnehage og skole skulle regnes som hele dager. De som ikke hadde sett barnet siden samværsbruddet eller fødselen, de som ikke hadde hatt samvær siste år, og de som ikke hadde hatt samvær siste måned, fikk verdien «null dager».

Har hatt samvær siste måned: Hvorvidt samværsfaren var sammen med barnet minst én dag forrige måned eller ikke.

Antall dager med feriesamvær siste år: Samværsfedre ble spurt om de hadde vært sammen med barnet i seks ulike ferieperioder foregående år, nemlig jula 2003, vinterferien 2004, påsken 2004, sommeren 2004, høstferien 2004 samt andre ferier. For ferier med samvær ble man spurt om antall dager man hadde tilbrakt med barnet. Det var dessverre en del uoppgitte svar på spørsmålene om antall feriedager. Alle som hadde uoppgitt antall samværsdager for minst én ferieperiode, er holdt utenfor i analysene av feriedager.

Har hatt feriesamvær siste år: Hvorvidt samværsfar var sammen med barnet minst én dag i ferier siste år. De som svarte at de hadde vært sammen med barnet i minst én ferieperiode, regnes for å ha hatt feriesamvær. Her var det få uoppgitte svar. Det er derfor flere observasjoner med i analysene av dette enn i analysene av antall feriedager.

Som inntektsmål benytter vi *fars inntekt etter skatt i 2004*. Inntekten er koblet på fra Statistisk sentralbyrås inntektsregister og omfatter summen av alle yrkesinntekter (lønns- og næringsinntekt), kapitalinntekter og diverse overføringer (for eksempel ulike typer pensjoner, arbeidsledighetstrygd, barnetrygd, kontantstøtte, barnebidrag, bostøtte og sosialhjelp) mottatt i løpet av året. Til fratregg kommer utlignet skatt og negative overføringer (pensjonspremier i arbeidsforhold og betalt barnebidrag). I gjennomsnitt hadde samværsfedrene 281 998 kroner i inntekt etter skatt (vedleggstabell 1). I analysene skiller vi mellom fem inntektsgrupper: De med under 150 000 kroner i inntekt, de med 150 000–199 999 kroner i inntekt, de med 200 000–249 999 kroner i inntekt, de med 250 000–299 000 kroner i inntekt og de med minst 300 000 kroner i inntekt. Fordelingen på gruppene vises i vedleggstabell 1. 16 prosent av fedrene er i laveste inntektsgruppe og 22 prosent er i høyeste inntektsgruppe.⁷

Færrest månedlige samværsdager blant fedre med lavest inntekt

Tabell 1 viser antall månedlige samværsdager med barn blant fedre i ulike inntektsgrupper. Vi ser en klar sammenheng mellom inntekt og mengden månedlig samvær (tabell 1).

	Samværsdager forrige måned, gjennomsnitt	Samværsdager i ferier siste år, gjennomsnitt
Alle	7,98 (1 028)	28,93 (842)
Fars inntekt etter skatt		
- 149 999 kr	6,13 (166)	23,24 (136)
150 000-199 999 kr	7,38 (205)	25,37 (169)
200 000-249 999 kr	7,88 (254)	29,51 (204)
250 000-299 999 kr	8,85 (174)	33,29 (137)
300 000 kr +	9,00 (229)	32,05 (196)

Kilde: Undersøkelsen om samvær og bidrag 2004.

Ifølge samværsfedrenes egne opplysninger hadde de i gjennomsnitt vært sammen med barna om lag åtte dager forrige måned. Fedre i de høyeste inntektsgruppene hadde klart mer samvær enn fedre i de lavere inntektsgruppene, og det er særlig de med aller lavest inntekt som skiller seg ut med lite samvær. Eksempelvis hadde fedre med under 150 000 kroner i inntekt etter skatt vært sammen med barna vel seks dager i gjennomsnitt, mot ni dager i gjennomsnitt blant fedre med minst 300 000 kroner i inntekt.

Colourbox.com

Den sammenhengen vi ser i tabell 1 kan bunne i at samværsfedre i ulike inntektsgrupper skiller seg systematisk fra hverandre på andre måter som har betydning for det månedlige samværet. Eksempelvis kan vi tenke oss at fedre som aldri har bodd sammen med barnets mor, har mindre samvær med barnet enn dem som har bodd sammen med moren, samtidig som de har lavere inntekt. Videre kan det tenkes at fedre med helseproblemer har mindre samvær enn dem uten helseproblemer, samtidig som de har lavere inntekt. Forskjeller i samvær mellom fedre med ulik inntekt kan da delvis være knyttet til forskjeller i helse og tidligere samlivsstatus.

For å sjekke om sammenhengen mellom samværsfedres inntekt og mengden samvær bunner i forskjeller mellom fedrene på andre områder, har vi foretatt multivariate analyser der vi justerer for forskjeller mellom fedrene på en rekke områder. Vi kontrollerer for følgende faktorer:

- Fars utdanningsnivå
- Hvorvidt far er student eller ikke
- Hvorvidt far har nedsatt helse eller ikke
- Antall barn som far har sammen med barnets mor
- Alderen på det aktuelle barnet (som altså er det yngste barnet i den aktuelle bidragsrelasjonen)
- Hvorvidt far har vært gift eller samboende med barnets mor, eller aldri har bodd sammen med henne
- Tid siden samlivsbrudd
- Fars samlivsstatus nå
- Hvorvidt det er barn i fars nåværende husholdning
- Hvorvidt en eventuell ny partner har barn som kommer på besøk i husholdningen
- Antall bidragsrelasjoner far har
- Reisetid til barnet

Fordelinger og gjennomsnitt for disse variablene vises i vedleggstabell 1, og de er nærmere definert i appendiks 2.

Målet med analysene er altså å finne ut om det er en sammenheng mellom samværsfedres inntekt og mengden samvær og hvor sterk denne sammenhengen er. Antall samværsdager forrige måned er da den avhengige variabelen i analysene, mens fars inntekt er forklaringsvariabelen. De faktorene vi justerer for, kaller vi kontrollvariabler. I en multivariat analyse kan vi se på betydningen av enkeltvariabler, justert for andre forskjeller mellom fedrene. Her ønsker vi altså å undersøke om fars inntekt har selvstendig betydning for mengden samvær når vi kontrollerer for at fedre er ulike på mange andre områder som kan ha betydning for samværet. Det bildet vi får, vil henge av hvilke faktorer vi justerer for i analysene. Tabell 2 viser sammenhengen mellom fars inntekt og antall månedlige samværsdager i tre ulike

modeller, uttrykt ved estimerte regresjonskoeffisienter.⁸ Koeffisientene forteller hvor mye verdien på variabelen «antall månedlige samværsdager» øker eller minsker når verdien på forklaringsvariabelen endres, gitt at andre forhold holdes konstante. Endringene må sees i forhold til referansekategorien. For fars inntekt har vi definert dem med lavest inntekt som referansekategori. Koeffisientene forteller da hvor mange flere eller færre samværsdager fedre i en gitt inntektsgruppe i gjennomsnitt har i forhold til dem med lavest inntekt. Positive koeffisienter betyr flere samværsdager, mens negative koeffisienter betyr færre dager.⁹

I den første modellen i tabell 2 inngår kun fars inntekt som forklaringsvariabel. Her er det altså ikke justert for forskjeller mellom fedrene på andre områder. Vi ser da for eksempel at fedre med 150 000 kroner–199 999 kroner i inntekt i gjennomsnitt har 1,35 flere månedlige samværsdager enn dem med lavest inntekt, og at de med aller høyest inntekt i gjennomsnitt har 2,80 flere samværsdager enn dem med lavest inntekt. Alle disse forskjellene er statistisk signifikante, det vil si at de neppe skyldes tilfældigheter.

I den andre modellen i tabell 2 er det justert for fars utdanning, om far er student eller ikke, om far har dårlig helse eller ikke, antall barn i bidragsrelasjonen, samværsbarnets alder, fars samlivsstatus ved bruddet med barnets mor, tid siden samlivsbrudd, fars nåværende samlivsstatus, hvorvidt det er barn i fars husholdning, samt antall bidragsrelasjoner far har, men ikke for reisetid til barnet. I tabell 2 viser vi kun effektene av fars inntekt. Effekter av kontrollvariablene vises i vedleggstabell 2 (første kolonne). Også etter at vi har kontrollert for alle disse faktorene, har fars inntekt stor betydning for antallet månedlige samværsdager, og endringen i forhold til modell 1 er forholdsvis beskjeden. Eksempelvis ser vi at fedrene med høyest inntekt i gjennomsnitt har 2,59 flere samværsdager enn dem med lavest inntekt. Dette innebærer at selv om flere av kontrollvariablene har stor betydning for fars månedlige samvær med barna (se vedleggstabell 2), påvirker de i liten grad sammenhengen mellom fars inntekt og antall samværsdager.

Blir det for dyrt å bo nær barna?

I den tredje modellen i tabell 2 er det i tillegg kontrollert for reisetiden til barna. Reisetiden har selvsagt stor betydning for fars samvær med barna i det daglige ettersom det er lettere å få til hyppig samvær om ettermiddagen og i helger når man bor nær barna enn når man bor langt unna. Også når vi justerer for reisetiden til barna, har fars inntekt klar betydning for antall månedlige samværsdager, men effekten er noe mindre enn i de andre modellene. Eksempelvis ser vi at fedrene med høyest inntekt i gjennomsnitt har 1,8 flere månedlige samværsdager med barna enn dem med lavest inntekt når vi også kontrollerer for reisetiden. Grunnen til at inntektseffektene er noe mindre når vi justerer for forskjeller i reisetid, er at fedre som bor nær barna sine har noe høyere inntekt enn dem som bor lengre unna. Fedre

	Modell 1 (ikke kontrollert for noe)	Modell 2 (kontrollert for alt bortsett fra reisetid)	Modell 3 (også kontrollert for reisetid)
Fars inntekt etter skatt (ref: 149 000 kr)			
150 000-199 999 kr	1,35*	1,48***	1,12*
200 000-249 999 kr	1,76**	1,80***	1,25**
250 000-299 999 kr	2,75***	2,29***	1,60**
300 000 kr +	2,80***	2,59***	1,80***
R ²	0,03	0,17	0,33
*** p<=0,001; ** p<= 0,01; * p<= 0,05; ~ p<=0,10. Kilde: Undersøkelsen om samvær og bidrag 2004.			

	Gjennomsnittlig inntekt	Antall observasjoner
Gangavstand	306 130	215
Ikke gangavstand, men maks 0,5 time	285 236	447
Mer enn 0,5 time, men under 2,5 timer ...	247 552	208
2,5 timer eller mer	284 377	165
Kilde: Undersøkelsen om samvær og bidrag 2004.		

som har gangavstand til barna har en gjennomsnittlig inntekt etter skatt på omtrent 306 000 kroner, mens de som har minst 2,5 timers reisetid, har en gjennomsnittlig inntekt på omtrent 285 000 kroner (tabell 3). Vi kan ikke si sikkert hva denne forskjellen skyldes, men en mulig tolkning er at det ofte er dyrt å bosette seg nær barnet etter et samlivsbrudd, og at det særlig er fedre med forholdsvis høy inntekt som har råd til dette.

Fars inntekt har altså betydning for mengden månedlig samvær, slik at de med høyere inntekt har klart flere samværsdager enn dem med lav inntekt. Det er særlig de med aller lavest inntekt som skiller seg ut med mindre samvær enn de øvrige, men det er viktig å huske på at også disse fedrene i gjennomsnitt har ganske mye månedlig samvær med barna sine. Effekten av fars inntekt reduseres noe når vi kontrollerer for reisetiden til barnet, noe som tyder på at inntekten også har en indirekte betydning for samværet ved at fedrene med høyest inntekt noe oftere enn dem med lavere inntekt bor nær barna.

Minst feriesamvær blant fedre med lav inntekt

Tabell 1 viser at det også er en klar sammenheng mellom samværsfedres inntekt og mengden samvær med barna i ferier. I gjennomsnitt var fedrene sammen med barna omtrent 29 dager i ferier siste år, altså vel fire uker i alt. Blant dem i laveste inntektsgruppe var gjennomsnittet vel 23 dager, og blant dem med høyest inntekt var gjennomsnittet vel 32 dager. Forskjellen utgjør altså mer enn en uke. Vi har foretatt analyser for å sjekke om forskjellene i feriesamvær mellom fedre i ulike inntektsgrupper bunner i forskjeller mellom fedrene på andre områder. Vi kontrollerer for de samme faktorene som i analysene av det månedlige samværet.

Colourbox.com

Også her vises resultater fra tre modeller (tabell 4). I modell 1 inngår kun fars inntekt som forklaringsvariabel. Effektene her er de samme som dem vi ser i tabell 1. Eksempelvis ser vi at fedrene med høyest inntekt i gjennomsnitt var sammen med barna omtrent ni dager mer i ferier siste år enn fedre i laveste inntektsgruppe. I modell 2 er det kontrollert for samtlige faktorer bortsett fra reisetid til barnet. Vi ser at effektene av fars inntekt er noe mindre her enn i modell 1, men forskjellene mellom inntektsgruppene er fremdeles betydelige. Fedrene i høyeste inntektsgruppe hadde her 7,6 flere samværsdager i ferier enn dem i laveste inntektsgruppe. Effektene av kontrollvariablene vises i vedleggstabell 2. I modell 3 er det også kontrollert for reisetid til barnet. Dette endrer ikke betydningen av fars inntekt i nevneverdig

grad. Reisetiden til barnet har atskillig mindre betydning for mengden samvær i ferier enn for samvær i det daglige. Dette er også vist i tidligere analyser (Kitterød 2006b). Dermed påvirker ikke reisetiden til barnet sammenheng mellom fars inntekt og mengden feriesamvær med barnet.

Det er altså en klar sammenheng mellom samværsfedres inntekt og hvor mye de ser til barna i ferier. Feriesamværet øker imidlertid ikke jevnt med fars inntekt. Det er særlig

Tabell 4. Resultater fra lineær regresjonsanalyse av betydningen av fars inntekt for antall samværsdager i ferier. Modeller med kontroll for ulike faktorer

	Modell 1 (ikke kontrollert for noe)	Modell 2 (kontrollert for alt bortsett fra reisetid)	Modell 3 (også kontrollert for reisetid)
Fars inntekt etter skatt (ref: 149 000 kr)			
150 000-199 999 kr	2,39***	2,08	2,15
200 000-249 999 kr	6,71***	6,09**	6,15**
250 000-299 999 kr	10,12***	8,18***	8,38***
300 000 kr+	8,99***	7,06**	7,18**
R ²	0,04	0,1	0,12
*** p<=0,001; ** p<= 0,01; * p<= 0,05; ~ p<=0,10. Kilde: Undersøkelsen om samvær og bidrag 2004.			

fedre i de to laveste inntektsgruppene, altså de med under 200 000 kroner i inntekt etter skatt, som skiller seg ut med mindre feriesamvær enn andre. Blant fedre med høyere inntekt er det ganske beskjedne forskjeller mellom inntektsgruppene, og fedre i nest høyeste inntektsgruppe (250 000 kroner–299 999 kroner) har minst like mye feriesamvær som fedrene med aller høyest inntekt.

	Samvær minst én dag forrige måned	Samvær i minst én ferie siste år
Alle	82 (1 028)	93 (1 035)
Fars inntekt etter skatt		
-149 999 kr	70 (166)	85 (165)
150 000-199 999 kr	80 (205)	91 (208)
200 000-249 999 kr	84 (254)	94 (256)
250 000-299 999 kr	89 (174)	97 (175)
300 000 kr+	86 (229)	94 (231)

Kilde: Undersøkelsen om samvær og bidrag 2004.

Fedre med lav inntekt har sjeldnere enn andre sett barna siste måned ...

Så langt har vi vist sammenhenger mellom samværsfedres inntekt og samvær med barna ved å se på gjennomsnittlig antall samværsdager på månedlig basis og i ferier. I det følgende undersøker vi om inntekten også har betydning for hvorvidt fedrene var sammen med barna overhodet forrige måned og i ferier siste år.

De aller fleste samværsfedre, 82 prosent, hadde vært sammen med barna minst én dag forrige måned (tabell 5). De med lavest inntekt skiller seg fra dem med høyere inntekt ved at relativt færre fedre hadde sett barnet overhodet siste måned. 70 prosent av fedrene med under 150 000 kroner i inntekt hadde hatt slikt samvær, mot 80–90 prosent av dem med høyere inntekt.

Også her sjekker vi om denne forskjellen består når vi tar hensyn til at fedrene, i tillegg til at de har ulik inntekt, skiller seg fra hverandre på andre områder som kan ha betydning for samværet. Ettersom den avhengige variabelen her bare har to verdier (hadde samvær/hadde ikke samvær), benyttes en analyseteknikk som kalles logistisk regresjon. Resultatene presenteres da som oddsforhold. Dette kan forstås som den relativt høyere eller lavere sjansen en person har for å ha vært sammen med barnet siste måned, sammenlignet med en person i referanse kategorien. Oddsforhold høyere enn én innebærer større sjanse for å ha vært sammen med barna, mens oddsforhold under én innebærer lavere sjanse. Kontrollvariablene er de samme som i de multivariate analysene tidligere i artikkelen. Også her vises

Tabell 6. Resultater fra logistisk regresjonsanalyse av betydningen av fars inntekt for om far hadde samvær med barnet minst én dag forrige måned. Oddsforhold. Modeller med kontroll for ulike faktorer

	Modell 1 (ikke kontrollert for noe)	Modell 2 (kontrollert for alt bortsett fra reisetid)	Modell 3 (også kontrollert for reisetid)
Fars inntekt etter skatt (ref: 149 000 kr)			
150 000-199 999 kr	1,89**	2,28**	2,30**
200 000-249 999 kr	2,33***	2,47***	2,62**
250 000-299 999 kr	3,77***	3,14***	2,66**
300 000 kr+	2,96***	2,41***	2,09*
R, ²	0,03	0,15	0,27

*** p<=0,001; ** p<= 0,01; * p<= 0,05; ~ p<=0,10.
Kilde: Undersøkelsen om samvær og bidrag 2004.

Tabell 7. Resultater fra logistisk regresjonsanalyse av betydningen av fars inntekt for om far hadde samvær med barnet i minst én dag i ferier siste år. Oddsforhold. Modeller med kontroll for ulike faktorer

	Modell 1 (ikke kontrollert for noe)	Modell 2 (kontrollert for alt bortsett fra reisetid)	Modell 3 (også kontrollert for reisetid)
Fars inntekt etter skatt (ref: 149 000 kr)			
150 000-199 999 kr	1,7	2,03~	1,93~
200 000-249 999 kr	2,68**	3,42**	3,44**
250 000-299 999 kr	4,60***	3,85**	3,66**
300 000 kr +	2,71**	2,24*	2,02~
R _s ²	0,03	0,18	0,19
*** p<=0,001; ** p<= 0,01; * p<= 0,05; ~ p<=0,10. Kilde: Undersøkelsen om samvær og bidrag 2004.			

resultater fra tre modeller – én der kun fars inntekt inngår som forklaringsvariabel, én der det kontrolleres for samtlige faktorer bortsett fra reisetid til barnet og én der det også er kontrollert for reisetid til barnet (tabell 6).¹⁰

Samtlige tre modeller viser at fedre i høyere inntektsgrupper har klart større sjanse for å ha vært sammen med barnet forrige måned enn dem med lavest inntekt. Effektene reduseres noe når vi justerer for reisetid til barnet, men forskjellene mellom de tre modellene er forholdsvis beskjed-

ne. Det er altså en klar tendens til at fedre med lav inntekt oftere enn dem i høyere inntektsgrupper ikke har sett barnet overhodet forrige måned. Dette gjelder også når vi tar hensyn til at fedrene med lavest inntekt skiller seg ut fra fedrene med høyere inntekter på områder som kan ha betydning for om de har hatt samvær eller ikke.

... og i ferier siste år

De aller fleste samværsfedre, hele 93 prosent, hadde vært sammen med barna i minst én ferie siste år (tabell 5). Andelen var noe lavere blant fedrene i laveste inntektsgruppe enn blant dem med høyere inntekter, men også blant fedrene i laveste inntektsgruppe hadde hele 85 prosent vært sammen med barnet i ferier siste år. I de øvrige inntektsgruppene gjaldt dette over 90 prosent av fedrene. Denne forskjellen gjelder fremdeles når vi justerer for forskjeller mellom fedrene på andre områder. Også her er logistisk regresjon benyttet som analyseteknikk. Tabell 7 viser resultater fra tre modeller. Effekten av samværsfars inntekt reduseres ikke nevneverdig når vi kontrollerer for forskjeller mellom fedrene på andre områder. Samtlige modeller viser at samværsfedre i laveste inntektsgruppe oftere enn dem med høyere inntekter var uten feriekontakt med barna siste år.

Diskusjon

Det er altså en klar sammenheng mellom samværsfedres inntekt og mengden samvær med barna både i det daglige og i ferier. Fedre med høy inntekt har mer og oftere samvær enn dem med lav inntekt. Sammenhengene er imidlertid ikke helt lineære i den forstand at mengden samvær øker jevnt med fars inntekt. Det er særlig samværsfedre med lav inntekt som skiller seg ut med mindre og sjeldnere samvær enn andre. Det mønsteret vi finner, avhenger selvsagt til en viss grad av hvordan vi definerer og grupperer fars inntekt. I denne artikkelen ser vi på betydningen av fars inntekt etter skatt og skiller mellom fem inntektsgrupper. Når det gjelder månedlig samvær, er det særlig fedre med under 150 000 kroner i inntekt som skiller seg ut med færre samværsdager enn andre fedre. Når det gjelder feriesamvær, er det fedre med under 200 000 kroner i inntekt som skiller seg ut med mindre samvær enn andre. Fedrene med lavest inntekt har ikke bare færre samværsdager enn andre fedre, men er også overrepresentert blant dem som ikke har hatt noe kontakt med barna overhodet siste måned og i ferier siste år. Hvordan skal vi tolke disse sammenhengene?

Det at fedre med lav inntekt har mindre samvær med barna enn dem med høyere inntekt kan tyde på at fedre i lavinntektsgrupper har vanskeligere enn andre fedre for å dekke utgifter i forbindelse med besøk av barn de ikke bor sammen med. Omfattende samvær forutsetter en del ekstra plass og utstyr og kan også medføre store reiseutgifter. Lav inntekt kan også hindre fedre i å ta med barna på aktiviteter som gjør det mer attraktivt for barna å komme på besøk. Analysene tyder dessuten på at høy inntekt har en viss indirekte effekt på mengden samvær i det daglige ved at samværsfedre med høy inntekt oftere enn andre samværsfedre bor nær barna. Vi vet ikke sikkert hva dette skyldes, men en mulig forklaring kan være at samværsfedre med høy inntekt oftere enn andre har råd til å kjøpe bolig nær barna.

Sammenhengen mellom inntekt og samvær gjaldt før de nye bidragsreglene trådte i kraft (Kitterød og Lyngstad 2006), og den gjelder altså også etter at de nye bidragsreglene ble innført, enda samværsfedre etter disse reglene får et fradrag i bidraget for å dekke utgifter under samværet. I analysene i denne artikkelen har vi benyttet et inntektsmål der betalt barnebidrag er trukket fra. Mye samvær gir lavere bidrag og dermed høyere inntekt etter at bidraget er trukket fra. Det er imidlertid ikke helt enkelt å si hvordan bidragsreglene kunne tenkes å påvirke sammenhengen mellom inntekt og samvær. Selv om fedre med høy inntekt i gjennomsnitt betaler mer i bidrag enn dem med lavere inntekt (Kitterød og Lyngstad 2007), har de høyere inntekt også etter at bidraget er betalt. De har altså god mulighet for å dekke utgifter under samværet med barna selv om de betaler høye bidrag. Muligens har samværsfradraget størst betydning for fedre med mellomstore og lave inntekter ettersom disse i større grad enn fedrene med de høyeste inntektene kan oppleve økonomien som en begrensing for samværet.

Det at det ikke er en entydig lineær sammenheng mellom fars inntekt og mengden feriesamvær med barna, i den forstand at antall samværsdager i ferier øker jevnt med fars inntekt, kan tyde på at det ikke er nødvendig å kunne lokke med dyre ferieopplevelser for å ha omfattende samvær i ferier, men at inntekt under et visst nivå kan vanskeliggjøre mye feriesamvær. I den rapporten som denne artikkelen bygger på, har vi også undersøkt sammenhengen mellom samværsfedrenes mottak av sosialhjelp og samvær med barna både på månedlig basis og i ferier (Kitterød og Lyngstad 2007). Vi finner at fedre som mottar sosialhjelp har betydelig mindre månedlig samvær og feriesamvær med barna enn dem uten sosialhjelp, og at de dessuten oftere ikke har hatt samvær overhodet. Dette støtter antakelsen om at lav inntekt kan være et hinder for omfattende samvær.

Det at samværsfedre med lav inntekt har mindre samvær med barna enn dem med høyere inntekt, og dessuten oftere ikke har hatt samvær i det hele tatt siste måned og i ferier siste år, kan også ha med fedres selvfølelse å gjøre. Noen fedre kan oppleve det vanskelig ikke å kunne spandere noe ekstra på barnet når de møtes, og de foretrekker kanskje derfor å unngå kontakt. Stram økonomi kan altså tenkes å virke begrensende på kontakten med barna både fordi samværsfedre har vanskelig for å dekke utgifter under samværet, og fordi de synes det er nedverdiggende at de ikke kan leve opp til egne og andres forventninger om å være gode forsørgere. Skevik (2006) diskuterer nettopp en slik indirekte betydning av det å ha lav inntekt. Mange samværsfedre identifiserer seg med forsørgerrollen, men opplever at de

Referanser

Barne- og familiedepartementet (2001): *Om lov om endringer i barnelova, forskotteringsloven og i enkelte andre lover (nye regler for beregning av barnebidrag m.m.)*, Ot.prp. nr. 43, 2000-2001, Akademiika As, Oslo.

Jensen, An-Magritt (2005): Barn som bor med far bor også med mor, *Samfunnsspeilet* 30-38, Statistisk sentralbyrå.

Jensen, An-Magritt og Stein-Erik Clausen (1997): *Samvær og fravær. Foreldres kontakt med barn de ikke bor sammen med*, Norsk institutt for by- og regionsforskning, Notat 1997:103.

Kitterød, Ragni Hege (2004): Samvær med barn etter samlivsbrudd. Hva svarer far og hva svarer mor? *Samfunnsspeilet* 2, 2004, 55-64, Statistisk sentralbyrå.

Kitterød, Ragni Hege (2006a): Samværs mødre – liten gruppe med mye omsorg, *Samfunnsspeilet* 1, 2006, 19-28, Statistisk sentralbyrå.

Kitterød, Ragni Hege (2006b): Stor avstand – lite samvær? Samværsfedres tid med barn per måned og i ferier. *Tidsskrift for velferdsforskning* årg. 9 (2): 100-115.

Kitterød, Ragni Hege og Jan Lyngstad (2006): *Mest samvær blant ressurssterke fedre? Betydningen av inntekt og utdanning for samværsfedres kontakt med barna*, Rapporter 2006/35, Statistisk sentralbyrå.

Kitterød, Ragni Hege og Jan Lyngstad (2007): *Samværsfedre – sammenheng mellom inntekt og kontakt med barna også etter bidragsreformen*, Rapporter 2007/10, Statistisk sentralbyrå.

Manning, Wendy D., Susan D. Stewart og Pamela J. Smock (2003): The Complexity of Fathers' Parenting Responsibilities and Involvement With Nonresident Children, *Journal of Family Issues* vol. 24 (5): 645-667.

Skaare, Sven og Gunnar Fodnesbergene (2005): *Undersøkelsen om samvær og bidrag 2004. Dokumentasjonsrapport*, Notater 2005/41, Statistisk sentralbyrå.

Skevik, Anne (2006): "Absent fathers" or "reorganized families"? Variations in father-child contact after parental break-up in Norway, *The Sociological Review* vol. 54 (1): 114-132.

Skevik, Anne og Krister Hyggen (2002): *Samværsfedrenes situasjon. Rapport fra en spørreundersøkelse*, Rapport 15/02, Norsk institutt for forskning om oppvekst, velferd og aldring.

Stephens, Linda S. (1996): Will Johnny See Daddy This Week? An Empirical Test of Three Theoretical Perspectives of Postdivorce Contact, *Journal of Family Issues* vol. 17 (4): 466-494.

Vedø, Anne (2004): Vekter i undersøkelsen om samvær og bidrag 2002, Notater 2004/25, Statistisk sentralbyrå.

ikke fyller denne godt nok dersom de ikke kan tilby barna litt ekstra når de kommer på besøk. De kan da komme til å trekke seg unna og redusere kontakten med barna. Vi kan ikke teste en slik effekt direkte med det datamaterialet vi benytter her.

Selv om vi i denne artikkelen har tatt hensyn til at samværsfedre med ulik inntekt også atskiller seg fra hverandre på andre områder som kan ha betydning for samværet med barna, kan vi ikke helt utelukke at inntektseffektene delvis bunner i forskjeller mellom fedrene på andre områder. Eksempelvis kunne det vært ønskelig med bedre opplysninger om fars helse, og også om både fars og barnas ønsker om samvær. Videre er det viktig å huske på at vi ikke har tatt hensyn til inntekten til barnets mor. Fars samvær med barna avhenger ikke bare av fars ønsker og muligheter, men også av hva mor vil og legger til rette for. Muligens har også mors inntekt betydning for fars samvær med barnet. Eksempelvis kan vi tenke oss at mødre med høy inntekt strekker seg lenger for å dekke barnas reiseutgifter ved besøk hos samværsfar, enn mødre med lavere inntekt. Dersom det er en positiv sammenheng mellom foreldrenes inntekter, kan noe av effekten av fars inntekt for mengden samvær med barna være knyttet til inntektsforskjeller mellom mødrene. I senere analyser på feltet bør også slike sammenhenger undersøkes.

¹ Grunnen til at vi ikke også inkluderer samværs mødre i analysene, er at disse utgjør en liten andel av alle samværsforeldre, og at sammenhengen mellom inntekt og samvær trolig er annerledes for dem enn for samværsfedrene ettersom de skiller seg systematisk fra samværsfedre på mange områder (Jensen 2005, Kitterød 2006a).

² Artikkelen er basert på en rapport om samme tema (Kitterød og Lyngstad 2007). Analysene i denne artikkelen avviker imidlertid litt fra dem som vises i rapporten, blant annet ved at modellene i de multivariate analysene er definert litt annerledes. I rapporten analyseres også sammenhengen mellom samværsfedres mottak av sosialhjelp og samvær med barna.

³ Er det for eksempel inntekt før eller etter skatt, er det fars egen inntekt eller inntekten i en eventuell ny husholdning, er barnebidraget trukket fra, og tar man også hensyn til inntekten til den forelder som barnet bor fast hos?

⁴ 86 prosent av de samværsfedrene som inngår i analysene i denne artikkelen, oppga at de betalte bidrag for barna. 62 prosent hadde betalt bidrag gjennom trygdestaten i 2004, og 24 prosent hadde ordnet betalingen privat.

⁵ Dette er nødvendig for å få informasjon om inntekt, utdanning og så videre for samtlige samværsfedre i undersøkelsen. Dersom vi benytter mødrenes svar på spørsmål om samvær, får vi opplysninger om samværsfedrenes inntekt, utdanning og så videre kun for de fedre der også barnets mor deltok i undersøkelsen.

⁶ I den rapporten som artikkelen bygger på, er også samværsfedre med mindre enn ett år siden samlivsbruddet inkludert i analysene av samvær siste måned.

⁷ Grunnen til at vi grupperer fars inntekt og ikke behandler dette som en kontinuerlig variabel, er at sammenhengen mellom inntekt og samvær ikke er helt lineær. Dette gjelder særlig for ferisamværet.

⁸ Alle observasjoner som har uoppgitte svar på minst én av variablene i den mest omfattende modellen (modell 3), er holdt utenfor i de multivariate analysene.

⁹ For hver modell vises også en R^2 . Dette målet uttrykker hvor mye av variasjonen i den avhengige variabelen (antall samværsdager) som forklares av den aktuelle modellen.

¹⁰ For hver modell presenteres en R^2 (ofte kalt pseudo forklart varians) som gir et mål for tilpasning av modellen. Størrelsen forteller hvor mye den valgte modellen forklarer i forhold til nullmodellen, angitt i intervallet null til en. Høye verdier viser at en gitt modell forklarer mer enn modeller med lavere verdier.

Appendiks 1. Undersøkelsen om samvær og bidrag 2004

Undersøkelsen ble gjennomført av Statistisk sentralbyrå høsten 2004 på oppdrag fra Barne- og likestillingsdepartementet (da Barne- og familiedepartementet). Den belyser de praktiske og juridiske sidene ved omsorgen for barna blant foreldre som lever atskilt, foreldrenes økonomiske situasjon, størrelsen på barnebidraget og fordelingen av en del utgifter til barna.

Bruttoutvalget var på 3 800 personer. Trekkgrunnlaget var alle barn under 18 år per 31.12.2004 som var bosatt i Norge, som bodde sammen med bare én av foreldrene sine, og der begge foreldre var bosatt i Norge. Det ble trukket ut 1 900 barn, og ut fra dette ble det laget to delutvalg. Det ene besto av 1 900 foreldre som til daglig bor sammen med barn, men ikke sammen med barnets andre forelder. Det andre besto av 1 900 personer med barn under 18 år, men som verken bodde sammen med barnet eller den andre forelder. Hver person i det første utvalget hadde barn med en person i det andre utvalget. En del bidragspar har flere barn sammen, men i denne undersøkelsen stilte man spørsmål om fordeling av ansvar og omsorg bare for det yngste barnet. Noen foreldre inngår i flere bidragsrelasjoner, slik at de betaler bidrag til, eller mottar bidrag fra, mer enn én tidligere partner. Undersøkelsen her kartla kun omsorg for barn i den bidragsrelasjonen man var trukket ut på grunnlag av.

Noen foreldre har delt bosted for barnet, slik at barnet bor omtrent halvparten av tiden hos hver. Barnet kan imidlertid bare være registrert bosatt på ett sted. I denne undersøkelsen er foreldre definert som samværsforeldre eller enslige foreldre på grunnlag av opplysninger om barnets registrerte bosted. Den av foreldrene som barnet ble registrert bosatt hos, ble regnet som enslig foreldre, mens den andre ble regnet som samværsforelder. Både samværsforeldre og enslige foreldre kunne være etablert med en ny ektefelle eller samboer.

Data ble samlet inn gjennom telefonintervjuer med noe postal oppfølging. Telefonintervjuing ble valgt blant annet fordi man ønsket å få en høyere svarprosent enn det som er vanlig i undersøkelser på feltet. Intervjuingen foregikk i hovedsak i november og desember 2004.

210 av de uttrukne personene viste seg å falle utenfor målgruppen for undersøkelsen, være døde, flyttet til utlandet eller bo på institusjon. Etter at avgangene var fjernet, besto bruttoutvalget av 3 582 personer. Man fikk svar fra 75 prosent av bruttoutvalget, noe som er høyt for undersøkelser på dette feltet. Det var 1 020 hele bidragspar i nettoutvalget, altså par der både den enslige forelder og samværsforelder besvarte intervjuet. Svarprosenten var noe lavere blant samværsforeldre enn blant enslige foreldre. Nettoutvalget til undersøkelsen består av 1 414 enslige foreldre (1 240 mødre og 174 fedre) og 1 278 samværsforeldre (1 123 fedre og 155 mødre). Opplysninger om foreldrenes inntekt og utdanning og en del andre forhold ble koblet til spørreskjemaopplysningene fra Statistisk sentralbyrås registre.

Det er utarbeidet vekter for å justere for ulik trekksannsynlighet blant foreldre og for skjevheter ved frafallet. Etersom utvalget av foreldre ble trukket via et utvalg av barn, hadde de med flere barn større sannsynlighet for å bli trukket ut enn dem med bare ett barn. Utvalgsvekten justerer for dette. Det viste seg dessuten at nettoutvalget var litt skjevt med hensyn til noen

sentrale kjennemerker. Man laget en frafallsvekt som korrigerer for foreldregruppe (enslige foreldre/samværsforeldre) og utdanningsnivå. På grunnlag av utvalgs- og frafallsvektene er det laget to personvekter. En av disse benyttes i analysene i denne artikkelen.

Opplegget for undersøkelsen er nærmere dokumentert i Skaare og Fodnesbergene (2005). Vektene er også beskrevet i Vedø (2004).

Appendiks 2. Hva har vi kontrollert for?

Kontrollvariablene i de multivariate analysene er definert som følger:

Fars utdanning: Dette er fars høyeste fullførte utdanning på intervju-tidspunktet. Vi behandler dette som en kategorisk variabel og skiller mellom tre grupper: fedre med utdanning fra ungdomsskole eller videregående skole (referanse), fedre med ett til fire års universitets- eller høgskoleutdanning og fedre med minst fem års universitets- eller høgskoleutdanning.

Far er student: De som rapporterte i spørreskjemaet at de anså seg selv hovedsakelig som studenter og/eller mottok studentstipend (ifølge Statistisk sentralbyrås inntektsregister), regnes som studenter.

Fars helse: Dessverre var det ingen spørsmål om helse i skjemaet. Vi benytter et spørsmål om hovedsakelig virksomhet og opplysninger fra inntektsregisteret. De som oppga førtids- eller uførepensjonist som sin hovedsakelige virksomhet og/eller mottok pensjonsytelser fra folketrygden (i hovedsak uførepensjon eller rehabiliteringspenger) regnes som å ha dårlig helse.

Antall barn i bidragsrelasjonen: Dette er antall barn som samværsfar har med barnets mor – altså i den bidragsrelasjonen som dekkes i undersøkelsen. Vi skiller mellom dem med ett barn (referanse), dem med to barn og dem med tre eller flere barn.

Barnets alder: Vi skiller mellom fire aldersgrupper og definerer de yngste barna som referansekategori.

Fars samlivsstatus ved brudd: Vi skiller mellom tidligere gifte, tidligere samboende og dem som aldri har bodd sammen med moren, med sistnevnte gruppe som referanse.

Tid siden samlivsbrudd: Dette defineres som en kontinuerlig variabel, målt i antall år siden foreldrene flyttet fra hverandre. For samværsfedre som aldri har bodd sammen med barnets mor, settes tid siden brudd lik barnets alder.

Fars samlivsstatus nå: Vi skiller mellom samværsfedre som lever alene (referanse), dem som er samboere med en ny partner, og dem som er gift med en ny partner.

Har barn eller stebarn i nåværende husholdning: Vi skiller mellom fedre som har, og fedre som ikke har, egne barn eller stebarn i sin nåværende husholdning. Vi kan dessverre ikke skille mellom fars biologiske barn og partners særkullsbarn. Det kan imidlertid kobles til registeropplysninger som muliggjør et slikt skille senere.

Partner har særkullsbarn som kommer på besøk: Vi inkluderer en variabel som skiller mellom fedre som har en ny partner med barn som kommer på besøk i husholdningen, og dem som ikke har en partner med slike barn (referanse).

Antall bidragsrelasjoner: De fleste fedre har bare én bidragsrelasjon, nemlig den de gir opplysninger om i undersøkelsen. Noen få har imidlertid barn med flere enn én tidligere partner. Vi skiller mellom fedre med én og flere bidragsrelasjoner (referanse).

Reisetid til barnet: I undersøkelsen ble reisetid kartlagt gjennom et spørsmål med fire svarkategorier. Spørsmålet gjaldt reisetid én vei, altså enten til eller fra barnet. Vi beholder alle fire svarkategorier i analysene og definerer dem som bor nærmest som referanse.

Colourbox.com

Vedleggstabell 1. Fordelinger og gjennomsnitt for variabler i analysene. Samværsfedre		
	Prosent	Antall observasjoner
Fars inntekt etter skatt		
-149 999 kr	16	168
150 000-199 999 kr	19	208
200 000-249 999 kr	26	257
250 000-299 999 kr	17	176
300 000 kr+	22	232
Gjennomsnitt, kr	281 998	1 041
Fars utdanning		
Ungdomsskole/videregående skole	81	809
Universitet/høgskole 1-4 år	13	156
Universitet/høgskole 5 år+	6	63
Uoppgitt	1	13
Far er student		
Ja	3	28
Nei	97	1 007
Uoppgitt	1	6
Far har dårlig helse		
Ja	16	155
Nei	84	884
Uoppgitt	0	2
Antall barn i bidragsrelasjonen		
1	65	525
2	30	402
3+	5	114
Gjennomsnitt	1	1 041
Yngste barns alder		
1-4 år	15	130
5-9 år	29	328
10-14 år	38	420
15-17 år	18	163
Gjennomsnitt, år	10	1 041
Samlivsstatus ved brudd		
Aldri bodd sammen med barnets mor	15	491
Samboende	43	408
Gift	42	142
Tid siden samlivsbrudd		
1 år	9	98
2-4 år	24	280
5-7 år	23	241
8-10 år	21	210
11 år+	23	212
Gjennomsnitt, år	7	1 041
Fars samlivsstatus nå		
Enslig	54	585
Samboende med ny partner	24	243
Gift med ny partner	21	213
Har barn/stebarn i husholdningen		
Ja	38	377
Nei	62	664
Partner har barn som kommer på besøk		
Ja	5	53
Nei	95	988
Antall bidragsrelasjoner		
En	93	915
To+	7	126
Gjennomsnitt	1	1 041
Reisetid til barnet		
Gangavstand	21	215
Ikke gangavstand, men maks ½ time	43	447
Mer enn ½ time, men under 2,5 timer	20	208
2,5 timer eller mer	16	165
Uoppgitt	1	6

Kilde: Undersøkelsen om samvær og bidrag 2004.

	Månedlig samvær		Feriesamvær	
	Modell 2	Modell 3	Modell 2	Modell 3
Vedleggstabell 2. Resultater fra lineær regresjonsanalyse av betydningen av fars inntekt for antall samværsdager per måned og i ferier. Estimerte koeffisienter. (N=1004 for månedlig samvær og 821 for samvær i ferier)				
Fars inntekt etter skatt (ref: 149 999 kr)				
150 000-199 999 kr	1,48**	1,12*	2,08	2,15
200 000-249 999 kr	1,80***	1,25**	6,09**	6,15**
250 000-299 999 kr	2,29***	1,60**	8,18***	8,38***
300 000 kr+	2,52***	1,80***	7,06**	7,18**
Fars utdanning (ref: Ungdomsskole/videregående)				
Universitet/høgskole 1-4 år	-0,3	-0,58	2,35	2,2
Universitet/høgskole 5 år+	0,48	0,76	2,77	1,87
Far er student (ref: Nei)				
Ja	1,18	1,69~	6,3	5,98
Far har dårlig helse (ref: Nei)				
Ja	-1,09*	-1,33**	-1,31	-1,44
Antall barn i bidragsrelasjonen (ref: Ett)				
To	0,1	-0,34	-0,1	-0,04
Tre +	-0,72	-0,83	-1,35	-1,22
Yngste barns alder (ref: 1-4 år)				
5-9 år	0,09	0,12	5,98*	5,51*
10-14 år	-0,16	-0,43	5,51*	5,45~
15-17 år	-1,73*	-2,06**	0,2	0,02
Samlivsstatus ved brudd (ref: Aldri bodd med barnets mor)				
Gift	3,40***	2,75***	6,56**	6,89**
Samboende	2,75***	2,31***	4,88*	4,89**
Tid siden samlivsbrudd (kontinuerlig i år)	-0,13*	-0,06	-0,35	-0,39~
Fars samlivsstatus nå (ref: Enslig)				
Samboende med ny partner	-0,73	-0,16	-2,24	-1,89
Gift med ny partner	-1,57**	-0,75	-2	-1,86
Har barn/stebarn i husholdningen (ref: Nei)				
Ja	-0,64	-0,5	-0,88	-1,27
Partner har barn som kommer på besøk (ref: Nei)				
Ja	-1,71*	-1,30~	0,17	0,00
Antall bidragsrelasjoner (ref: Flere enn en)				
En	1,25*	0,69	2,79	2,77
Reisetid til barnet (ref: Gangavstand)				
Ikke gangavstand, men maks ½ time		-2,36***		-3,64*
Mer enn ½ time, men under 2,5 timer		-5,14***		-2,31
2,5 timer eller mer		-7,19***		2,46
Konstantledd	4,75	8,87	16,1	18,01
R ²	0,17	0,33	0,1	0,12
*** p<=0,001; ** p<= 0,01; * p<= 0,05; ~ p<=0,10				
Kilde: Undersøkelsen om samvær og bidrag 2004.				

	Månedlig samvær		Feriesamvær	
	Modell 2	Modell 3	Modell 2	Modell 3
Vedleggstabell 3. Resultater fra logistisk regresjonsanalyse av betydningen av fars inntekt for om far hadde samvær med barnet minst én dag forrige måned og minst én dag i ferier siste år.¹ Oddsforhold. (N=1004 for månedlig samvær og 1001 for samvær i ferier)				
Fars inntekt etter skatt (ref: 149 999 kr)				
150 000-199 999 kr	2,28**	2,30**	2,03~	1,93~
200 000-249 999 kr	2,47***	2,62**	3,42**	3,44**
250 000-299 999 kr	3,14***	2,66**	3,85**	3,66**
300 000 kr+	2,41***	2,09*	2,24*	2,02~
Fars utdanning (ref: Ungdomsskole/videregående)				
Universitet/høgskole 1-4 år	1,43	1,54		
Universitet/høgskole 5 år +	3,48*	6,46**	4,55** ¹	4,85** ¹
Far er student (ref: Nei)				
Ja	16,87*	36,15**	1,49	1,61
Far har dårlig helse (ref: Nei)				
Ja	0,48**	0,41***	1,01	1,02
Antall barn i bidragsrelasjonen (ref: Ett)				
To	0,94	0,82	0,68	0,69
Tre +	0,86	0,8	0,36	0,36
Yngste barns alder (ref: 1-4 år)				
5-9 år	1,06	1,13	1,41	1,6
10-14 år	0,77	0,69	0,97	1,04
15-17 år	0,35*	0,26*	0,75	0,81
Samlivsstatus ved brudd (ref: Aldri bodd med barnets mor)				
Gift	4,98***	5,07***	4,54***	4,15***
Samboende	2,87***	3,05***	3,40***	2,23***
Tid siden samlivsbrudd (kontinuerlig i år)	0,97	1,00	0,88*	0,88*
Fars samlivsstatus nå (ref: Enslig)				
Samboende med ny partner	0,9	1,01	0,99	1,00
Gift med ny partner	0,76	0,84	0,47~	0,47~
Har barn/stebarn i husholdningen (ref: Nei)				
Ja	0,78	0,86	1,36	1,43
Partner har barn som kommer på besøk (ref: Nei)				
Ja	0,63	0,76	2,98	3,39
Antall bidragsrelasjoner (ref: Flere enn en)				
En	1,70~	1,46	1,67	1,52
Reisetid til barnet (ref: Gangavstand)				
Ikke gangavstand, men maks ½ time		0,72		0,88
Mer enn ½ time, men under 2,5 timer		0,25***		0,5
2,5 timer eller mer		0,07***		0,43~
R*2	0,15	0,27	0,18	0,19
*** p<=0,001; ** p<= 0,01; * p<= 0,05; ~ p<=0,10				
¹ Ettersom samtlige fedre med lang utdanning fra universitet/høgskole hadde vært sammen med barnet i ferier siste år, er de med kort og de med lang universitetsutdanning slått sammen i analysene av ferie-samvær.				
Kilde: Undersøkelsen om samvær og bidrag 2004.				